

Koguduse leht

Ilumäe Käsmu Sakussaare Vainupea Esku

Mai 2016

TEELISTE KIRIKUD 2016

WAYFARERS' CHURCHES

Käsmu kirik

Juunis, juulis, augustis avatud iga päev 10.00–20.00

Ilumäe kirik

Juunis, juulis avatud iga päev 10.00–18.00

Esku kabel

Mais, juunis, juulis, augustis septembris avatud iga päev 10.00–17.00

Vainupea kirik

Juunis, juulis, augustis avatud pühapäeviti 12.00–15.00

Tunnustused ustavatele töötegijatele

Kes rohkesti külvab, see ka lõikab rohkesti /2Kr 9:16/

Eesti Evangeelse Luterliku kiriku tänukirjad kirkule osutatud teenetele pälvitud

Ilumäe kogudusest **Aadu Alt ja Öie Alt**

Käsmu kogudusest **Eerik Kaarend ja Voldemar Sokk.**

Peapiiskop Urmas Viilma allkirjaga tänukirjad väärikatele töötegijatele anti üle nelipühäl.

EELK aasta kirikumuusik 2015 on Külli Erikson,

kes teenib organistina Kadrina, Ilumäe ja Käsmu kogudusi. Ta on magistrikraadiga oreliekspert, kelle juhtimisel restaureeriti Kadrina kiriku orel. Praegu on töös Ilumäe kiriku oreli restaureerimistöde projekti koostamine. Külli Erikson on hinnatud saatja lauljatele nii oreli kui ka harmooniumil, samas annab ta ka ise suurepäraseid orelikontserte. Mitmekülgse inimesena täiendab ta end raamatupidamise erialal.

EELK aasta lastetöö tegija 2015 on Kaja Teder,

kes on Viru praostkonna lastetöö tegija ja Käsmu koguduse pühapäevakooliõpetaja.

Tunnustused aasta tegijatele andis üle peapiiskop Urmas Viilma nelipühäl Tallinna Toomkirikus.

Urmas Karileeti tunnustati Muinsuskaitseameti tänukirjaga panuse eest Käsmu vaimuelu hoidmisel ja edendamisel.

Kirikus on hea teenida?

See on hea võimalus jagada inimestega seda imelist, mida Jumal on valmistanud neile, kes Teda armastavad. Tema armastust ja halastust, lunastust ja päästet. Kirikus teenimise ajal ja järel kogen südames suurt rõõmu ja rahu, kogen armastust ja andestust, headust ja heldust ning teisi Püha Vaimu vilju. Ma arvan, et see tuleb Jumala ligiolust, mida on võimalik kogeda jumalateenistustel ja palvustel. Seda erilist osadust on võimalik kõige vahetumalt kogeda armulaulul. Lisaks on võimalik kogeda ka kaasinimeste palvevastuseid, mida ka sinu eest on palutud. Kokkuvõttes on Jumalat ja ligimest teenides võimalik osa saada ka taevariigi eelmaitsesest. On võimalik kogeda, kui imeline on meile töötatud igavene elu, mis on juba alanud siin maa peal. Kui oled osa saanud millestki väga heast, siis tunned rõõmu ka selle jagamisest teistega.

Urmas Karileet, Käsmu koguduse õpetaja

Ilusat Jaanipäeva!

Aasta valgemaal ajal pühitseme Ristija Johannese sünnipäeva. Tema oli Messia tulekut kuulutanud profvetite pika rea lõpetaja. Ta nimetas end ka maailma Päästja teevalmistajaks ja tunnistas, et Jeesus ongi see Jumala Tall, kes kannab ära maailma patu. Oma lisanime sai ta selle järgi, et ristis inimesi Jordani jões. Jeesuse ja Johannese emad olid sugulased ja Johannes sündis pool aastat enne Jeesust (Lk 1:26,36). Seetõttu peamegi jaanipäeva keset suve, misjärel hakkavad päevad taas lühenema. Kuigi Johannes oli rahva hulgas väga populaarne, ütles ta Jeesuse ja enda kohta: tema peab kasvama, aga mina pean kahanema (Jh 3:30).

Palveränd kui õppimine

Palverännak algab Käsmust. Foto Tauno Toompuu

Palveränd on iidne tava. Keegi ei tea täpselt, millal asus esimene palverändur teele, et jõuda oma sihtkohta. Võibolla oli see Aabram, kes Kaldea Uurist teele asus ühes oma pere ja lambakarjadega, et minna uuele maale, „maale, mida Issand talle näitas“ (1 Ms 15). Kuid palveränd ei ole sama, mis migratsioon. See on eelkõige usalduses Jumala vastu teele asumine, et teekonna jooksul jõuda selgusele iseendas ja oma suhtes Jumalaga – selle kaudu ka teiste inimeste ning kogu maailmaga. Just küsimus: kes ma olen ja miline on minu suhe Jumalaga, on palverännu üks peamisi mõtteid.

Alati on olnud palverändureid pühadesse paikadesse. Teekonnal on vaja sihti. Sama oluline on ka teekond ise. Teed käies õpitakse. See on igivana õpetamise-õppimise viis, mida teadaolevalt kasutasid juba vana-Kreeka õpetlased. Ka Jeesus kasutas sama meetodit, näiteks siis, kui ta kõndis koos kahe õpilasega

Emmause teed (Lk 24). See lugu võiks olla koguni palverännaku mõtte muster-näide. Kaks Jeesuse õpilast, kes olid kurvad, kohkunud ja segaduses oma armastatud õpetaja kaotamise pärast, kõnnivad koos Emmause teel rääkides omavahel neist sündmustest, mis olnud. Nad vajavad hädasti selgust, turvet ja tuge. Siis liitub nendega keegi võõras. Õpilased ei tunne oma endist õpetajat ära, sest nad on nii kinni oma leinas ja sisseharjunud mõteteviisis! Kuid õpetaja selectable neile, et kõik, mis sündis Jeruusalemmas Jeesusega, oli mõttekas ning sellel oli sügav tähendus. Nii pidigi minema. Õpilased peavad õppima, et nende õpetaja pole kaotanud, vaid et neil tuleb hakata kogema Teda uut moodi. Kõndides üheskoos sellel teel, õpivad nad selle ära. Nii kui nad on selgust saanud, lahkub too võõras neist. Kuid nende palveränd saab nagu krooni pähe õhtuses ühises osatodit, näiteks siis, kui ta kõndis koos kahe õpilasega

mub aga koos teed käies. Õpilased muutuvad, nad õpivad Jeesuse toodud lunastuse tähenduse selgeks, kuid nad õpivad midagi veel tähtsamat – kuidas see puudutab neid endid, parandab ja täiustab nende elu.

Kuulsamaid palverännakute sihtpunkte on läbi aegade olnud Rooma, Santiago de Compostella Hispaanias, Lourdes Prantsusmaal – ja muidugi Pühale Maale. Kuid ka Eestimaal on olnud ja on palverännakuid. Üks selliseid on olnud Vasteliina imettegeva risti juurde ja Maarja kabeli juurde Viru-Nigulas. Ja on oletus, et üks palverännutee kulges Tallinna ja Narva vahet. Õhtul jõuti tavaliselt mõne kiriku juurde, kus siis ka õõbiti. Märke kunagisest palverändurite peatuspaigast võib oletamisi leida näiteks Kadrina kirikust.

Kuid ka tänapäeval näib palverännak oma vanas vormis saavat taas vana sisu. Palverännakuid Viru-Nigulas korraldavad katooliiklased regulaarselt, kuid

ka mujal võib kohata ikka ja jälle palverändureid.

Ühe sellise korraldab Kadrina ja Rakvere koguduste ühine Leerilaagri korraldustoimkond tänavu 11-14 juulil, mis algab Käsmu kirikust ning kulgeb piki kaunist põhjarannikut Viru-Nigulasse. Palverännu jooksul läbitakse leerikursus (nagu Jeesus meile eeskuju jättis). Tere tulemast osa võtma kõigile!

On meie kõigi elugi üks palveränd. Me rändame siin ilmas, kohtame oma teel rõõmu ja raskust, kohtame teisi või lahkume nendest. Annaks taevast, et suudaksime kõigest õppida midagi väga olulist. Ja maise rännaku lõpus ootab meid Isakodu, kuhu Jeesus on meile, Tema usaldajatele ja õpilastele, juba asemed valmistanud.

Meelis-Lauri Erikson
Kadrina ja Ilumäe koguduste õpetaja

Eestpalved

Jumal on armastus ja kes püsib armastuses, püsib Jumalas ja Jumal püsib temas /1Jh4-16/

Hea taevane Isa, täname Sind Ristija Johannese eest, kes kutsus inimest meeleparandusele, valmistades sellega teed Jeesuse Kristuse tulekule.

Issand Jumal, Sina annad igal päeval meie meile meie patud andeks, murra meie südamete kõvadus, et meiega suudaksime andeks anda oma ligimestele ja elaksime Jeesuse Kiristuse õpetuse järgi leppimises ja armastuses.

Igavene Jumal, oma armastuses oled sa meie kätte usaldanud nii Sinu tõe tunnetuse kui ka Sinu andide külluse. Aita meid neid kasutada heade majapidajatena, heldekäeliselt, „ustavatena palves ja hoolsatena töös.

Ilumäe koguduses

Üleriigilisel talgupäeval, 7. mail toimusid talgud ka Ilumäe koguduses. Üksteist koguduse liiget ja vabatahtlikku käärtsid käised üles ja asusid rõõmuga tööle. Tänu Vihula Vallavalitsuse rahastamisele võeti mullu sügisel maha Ilumäe kalmistul neli kahjustatud ohtlikku ja puud. OÜ Vesilõigu poolt maharaiutud puud olid ilusasti pakkudeks saetud ja riita laotud.

Pakud veeti Leerimaja õuele küttepuudeks. Hoolega koristati ja korrastati suviseks hooajaks Ilumäe kirik. Hoolsa kalmistuvahi Anne Sambla käe all on Ilumäe kalmistu alati korras.

Puhtaks said ka Leerimaja aknad ja õu, kus toimuvad mitmed suvised üritused.

Talgupäeva lõpuks sõõdi mõnuses päikesepaistes Leerimaja õuel kellamehe Aadu Aldi keedetud traditsioonilist hapukapasuppi, magustoiduks olid kook kohv.

Ühises vestlusringis arutati mitmetel teemadel, mis puudutasid koguduse edaspidiseid töid ja plaane.

NB! Küttepuudeks jõuti lõhkuda vaid mõned pakud! Hea kirves ootab vabatahtlikke, kes värskes õhus jõuharjutusi teha soovivad.

Suur tänu kõigile Teeme ära talgulistele!

Sel kevadel lisandusid Ilumäe kirikusse veel neli ajaloolist pinki, mis on restaureeritud ja paigaldatud OÜ Kuukaar poolt. Pinkide restaureerimist rahastasid Muinsuskaitseamet läbi Pühakodade programmi ja Vihula vallavalitsus.

Neli pinki koos esitahveldisega ootavad veel restaureerimist ja paigaldamist. Kõigi lahkete inimeste annetused Ilumäe koguduse arveldusarvele **EE241010502001277003** SEB pangas on väga oodatud.

Sel suvel valmib mitmekeelne ja ilmastikukindel infotahvel Ilumäe kiriku ette. Ka selle projekti rahastajad on Muinsuskaitseamet ja Vihula Vallavalitsus.

Peale Ilumäe kiriku on kogudusel tarvis hoida korras ka 1910. aastal ehitatud Leerimaja Mõõdunud aastal vahetasime välja kogu maja elektrisüsteemi, tänavu on plaanis välja vahetada kaks väga lagunenu akent. Taas on kõik lahkendused väga teretulnud!

Käsmu koguduse uudised

Alates mai kuu algusest on Käsmu kirikus igal hommikul hommikupalvused. Seni on igal hommikul olnud kirikus keskmiselt kolm inimest. Alustame päeva Pühakirja sõnaga ja palvega ning palume Jumala hoolitsevate ja õnnistavate käte alla oma küla, valla, maa ja rahva.

Kogudus on palunud Vihula vallal algatada detailplaneering Käsmu kalmistu laiendusele ja koguduse maja krundile. Sellele maale Käsmu kiriku ja kalmistu ees on planeeritud lisaks Käsmu kalmistu laiendusele tulevane koguduse maja krunt. Koguduse majas saaksid toimuma leeritunnid, pühapäevakooli tunnid ja piiblitunnid ning olema kantselei, arhiiv, kööginurk, vesitualett jpm.

Alates aprillist 2016 toimub Käsmu kirikus laste pühapäevakool sagedusega kord kuus. Pühapäevakooli õpetajaks on Viru praostkonna lastetöö tegija Kaja Teder. Aprilli kuusel kokkusaamisel meisterdasid lapsed pühapäevakooli tunnis enestele talled, kuna oli olnud just hea Karjase pühapäev. Õpetaja Kaja rääkis ka Jumala Tallest, kelle kujutist nägid lapsed paasaküünla peal. Esimeses pühapäevakooli tunnis oli kokku 9 osalejat. Järgmine pühapäevakooli tund on kirikus 18. juunil kell 13.00-14.00.

PALVERÄNNAK 11.-14. juuli Käsmu-Viru Nigula

Osalustasu 20€

info ja registreerimine tel 5342 7999 või

vpilaager@gmail.com,

koduleht <http://kadrina7.wix.com/leerilaager>

KALMISTUPÜHAD

Ilumäel 19.juunil kell 13.00

Käsmus 3. juulil kell 14.30

Vainupeal 26. juunil kell 12.00

Pühalaul avab kannatlikule otsijale teistmoodi reaalsuse

Pühalaul on Pühakirja tekstide palvemeelne lausumine ja selle juured on Kiriku ajaloo kõige vanemates kihistustes. Need ulatuvad aega mil Kiriku ideaaliks oli pidada jumalateenistus valdavalt Pühakirja tekste kasutades. See tähendab, et kõik jumalateenistuse osad – ka muusikalised – pärinesid otse Pühakirjast. Väga palju – võiks isegi öelda ülesehitavas rollis – kasutati Vana Testamendi psalmide ehk laulude tekste. Psalmide osatähtsusele varakiriku jumalateenistuses on üsna lihtne praktiline põhjus – Kristuse ülestõusmise aegu ei olnud ju veel kirjutatud Uut Testamenti ja seepärast olid sobivad osad Vanast Testamendist esimeste kristlaste loomulik valik. Tõsiasi, et Õnnistegija Kristus ise andis eeskujuna Vana Testamendi psalmidega palvetamiseks, on loonud nendele tekstidele erilise ja unikaalse positsiooni Kiriku palveel.

Eestikeelse pühalaulu meetodite leiutamine ja juurutamine on olnud minu

osaks rohkem kui 20 aastat. Nüüd juba neljandat hooaega on Tallinna Kaarli koguduse juures tegutsenud Pühalaulu Kool – eestikeelse pühalaulu laboratoorium. Me kohtume igal neljapäeval, õpime koos uusi tekste ja katsetame, kuidas oleks parem meie emakeelseid Pühakirja tekste ühiseks palveks lausuda. Meie sõprade ring on kogusteülene ja oikumeeniline. Oodatud on kõik hoolimata muusikalistest eeldustest ja/või ettevalmistusest. Pühalaulu koolitusi on toimunud mitmetes paikades üle Eesti ja ühel korral koguni üle lahe Soomemaal. Regulaarselt tekitab Pühalaulu Kool lisaks Tallinnale veel ka Tartu Pauluse koguduses, kus Arno Gabriel Humal ja Siim Barkala seda tööd veavad.

Pühalaulu Kooli baasõppematerjaliks on Eesti Laulupsalter, mis on eeslauljate ehk kantorite töömaterjal. See on mõeldud neile, kes tegelevad pühalauluga süvendatult. Pühalaul on aga mõeldud kõiki-

dele ja seepärast anname paralleelselt välja lihtsaid materjale, mis on jõukohased igale huvilisele. Praeguseks on valimis Päevalõpu-palvus ehk kompletoorium ja keskpäevapalvused kogu nädalaks. Järkjärgult täieneb Õhtupalvuste raamat.

Pühalauluga tegelemine on teinud selgelt ilmsiks ühe ammu teada tõsiasi – Jumala Sõna on Täiuslik Elu Allikas ja joodab meid teel Kristuse kõigepühama osadusse. Pühalauluga tekste lausudes taandub inimese isiklik tõlgendus Jumala Sõnast ja Kallid Sõnad hakkavad kõnelema teisi kanaleid pidi kui meie ratsionaalne arutlus ja mõistmine. Allutades ennast Pühakirjale ja lausudes tekste allaheitliku palvemeelsusega tasanduvad meie kired ja koos sellega kogu ilmalik-meeleline maailm. Ellu ärkab teistmoodi reaalsus oma kirgastava emotsionaalsusega, mis saab võrsuda ainult meie lihaliku emotsionaalsuse varemetelt. Nõnda mediteerivalt palvetades

jõutakse seisundisse, mil inimene ei lausu enam Pühakirja teksti vaid Pühakirja tekst hakkab lausuma inimest. Selline palveviis on osutunud erakordselt sobivaks meie põhjamaisele soomegrilikule enesesevaatavale hingelaadile. Ei mingit lärmegi glamuuri – tasane üksõlemine kõiksusega. Pühalauluga pidevalt tegelevad inimesed on saanud erakordse selgusega kogeda Püha Pauluse lausutu täit reaalsust „Ja Jumala rahu, mis on ülem kogu mõistmine, hoiab teie südamed ja mõtted Kristuses Jeesuses“. (Fl 4:7)

Täpsemat teavet pühalaulu, Pühalaulu Kooli, Eesti Laulupsaltri ja teiste materjalide kohta võib leida www.psalmus.eu. Samast on leitava ka valik salvestisi Pühalaulu Kooli jumalateenistustelt.

Eerik Jõks, MA PhD
Eesti Evangeelse Luterliku Kiriku peapiiskopi assistent
Eesti Kirikute Nõukogu teadur

TEATED

ILUMÄE KIRIKUS JA KOGUDUSES
Juunis, juulis, augustis Jumalateenistused
armulauaga igal pühapäeval kell 13.00

Laupäeval, 2. juulil kell 17.00

Julie von Hausmannile pühendatud kontsert
Teisipäeval, 12. juulil kell 21.00 **Pühalaulu Kooli päevalõpu palvus ehk kompletoorium**

Kolmapäeval, 13. juulil kell 18.00 – **Pühalaulu Kooli õhtupalvus ehk vesper**

18.-24. juuli **LEERIKURSUS ILUMÄE KOGUDUSES**

Laupäeval, 23. juulil 10.00-18.00 Ilus lastepäev Ilumäel

Teisipäeval, 2. augustil kell 18.00 kontsert, esineb

Karlsruhe Evangeelse Kiriku kammerkoor

Reedel 5. augustil kell 18.00 **filmi-, palve- ja muusika-õhtu 10. aastat etendusest „INIMESE POEG“**

Pühapäeval, 21. augustil kell 13.00

Ilumäe kabeli 173. aastapäeva jumalateenistus

KÄSMU KIRIKUS JA KOGUDUSES

Armulauaga jumalateenistused igal pühapäeval kell algusega 14.30.

Hommikupalvused igal hommikul algusega kell 8.00

Reedel, 10. juunil kirikute öö raames on Käsmu kirik avatud kl 18–00.00. Kavas: kontsert, palvus, loeng, film jm.

Laupäeval, 18. juunil kell 13.00 **Pühapäevakooli tund lastele** koos meisterdamisega, meisterdab EELK

aasta lastetöötajate 2015 Kaja Teder

Reedel, 1. juulil kell 16.00-18.00

Haljala kihelkonnapäeva konverents

Haljala kihelkond 775 (AD 1241)

KOGUDUSTE KONTAKTID

EELK Ilumäe kogudus

reg kood 80208231

Ilumäe küla, Vihula vald

45414 Lääne-Virumaa

Hoolidajaõpetaja Meelis-Lauri Erikson

tel. 5 345 8594

e-post: mleerikson@gmail.com

Juhatuses esimees Öie Alt,

tel. 5 809 1356;

e-post: ilumae@eelk.ee

Ilumäe kalmistuvahit Anne Sambla

tel. 5 341 8156

a/a EE241010502001277003

Oreli remondi toetuseks:

a/a EE021010031313678227

Ilumäe koguduse kodulehekül:

<http://virupraostkond.eu/ilumae-kogudus/>

EELK Käsmu kogudus

Reg. kood 80210148

Laane tee 4, Käsmu küla Vihula vald

45601 Lääne-Virumaa

Õpetaja Urmas Karileet tel 5 851

5800;

e-post: urmas.karileet@eelk.ee

Juhatuses esimees Tiina Laulik

tel. 506 0508

A/a: Ee861010502018079003

Käsmu kogudus internetis:

http://kasmu.eu/?page_id=160

Sakussaare Metodisti kogudus

Sakussaare küla Vihula vald

45438 Lääne-Viru maakond

a/a EE092200221018330949

Pastor Hans Lahi tel 322 6995;

Mob 5 663 3084

e-post: hans.lahi@mail.ee

SA Esku Kabel

(EELK Haljala kogudus)

a/a EE 942200221046039021

Vello Väinsalu, vello@esku.ee,

vello@merisiil.ee; mob 504 7916

õpetaja Margit Nirgi,

margit.nirgi@gmail.com,

mob 5 344 8822

Vainupea kabel

Vainupea küla, Vihula vald

45446 Lääne-Virumaa

a/a: EE392200221058315555

Mario Luik (Vainupea küla selts MTÜ)

mob: 55 598 316

e-mail: marioluik@gmail.com

www.vainupea.ee